

N.P.
S. XVII
F. 151

S. XVII
F. 151

CONCIO DE ARCANO

Biblioteca Valenciana

Concio de arcano Christi

31000002205659

XVII/F-151

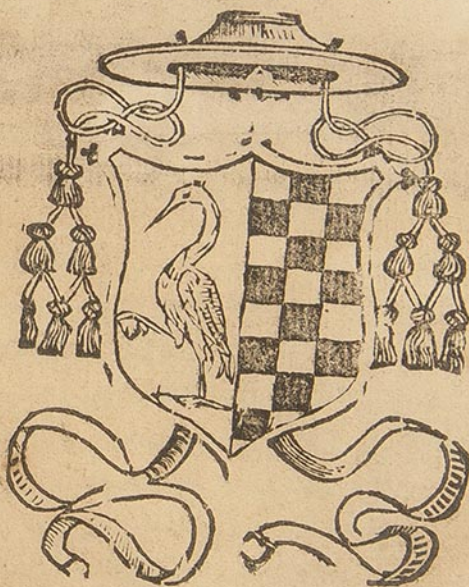
Nicolau primitiu

N. P.
S. XVII
F. 151

19144 CONCIO
DE ARCANO
CHRISTI NASCENTIS
MYSTERIO.

Habita à Iosepho Theodoro Ausina Valentino, Theolo-
go, in Almo Metropolitana Ecclesiae Valentinae
Capitulo, ad 9. Kalendas Ianuarias.
Anno 1616.

*Ad Illustrissimum, & Reuerendissimum D. D. Petrum Genesium
Casanoua Episcopum Segobricensem, Catholici Regis
Philippi Tertii Consiliarium, &c.*

VALENTIAE : Apud Iohannem Chrysostomum Garriz.
Anno M. DC. XVII.

DEAKOINO
CHRISTI NASCENTIS
MYSTERIO

Hic Theodorus A. Valentinus, Th.olo.
positus, hunc librum de Ecclesijs Valentinis
et huiusmodi libris hanc inscriptionem

libri huiusmodi
mysterio, sed ex
hystoriam continet
camp, et, sine
etiam cum
hystoriam
in presentem
quod ad
que per
quod
tunc
V. E. T. I. L. E. :
A. N. D. M. C. X.

Nº 13678

ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISSIMO D. D. PETRO

Genesio Casanoua Episcopo Segobricensi,
Regioq. Consiliario, &c.

Iosephus Theodorus Ausina Theologus. S. P. D.

TSI vereor (Præsul dignissi-
me) ne propter eruditionis ege-
statem, puerilisq. lingue infan-
tiam, temere, ac imprudenter fe-
cisse videar, qui tibi hoc exiguum
munus cōcionis meæ obtulerim:
mea tamen opinio de tua singu-
lari humanitate, atq. prudentia, qua non ex munere ani-
mum, sed ex animo munus æstimandum ducis, me plane
hesitantem confirmavit, & impulit ad id, quantulum-
cumq. est, meæ erga te obseruantia signum exhibendum.
Nam cum ipse beneuolentissimus sis in omnes litterarū
studiosos, maxime in eos, qui tui Pastoralis officii sapien-
tia, prudentiaq. reguntur, & pascuntur: sperabam, mihi
quoque ad idem ouile, Deo annuente, peruenturo, tuā quo-
que beneuolentiam minime deffuturam. Si enim in ali-
quem tibi addictissimum, tuum studium, & amorem con-
ferre voles, in me quidē (vt hoc mihi ingenue arrogem) nō
immerito, qui te semper amaui studio virtutis incensum,

A 2 & co-

4
Et colui dignitate, & honore clarissimū. Quod nunc cō-
firmari iam vides, dum hoc opusculum tuo nomini dicatū
in apertū profero: tenue illud quidē, & exiguum, nihilo-
minus si spectes animum, non rem, mea in te voluntatis,
ac studii haud obscurum argumentum. Qua ratione legi-
mus in Euangelio, diuites multa in gazophylaciū misis-
se, pauperē autem viduam duo solum minuta largitam:
at vidua, quia maiori, & feruentiori studio quā poterat,
erogauit, à Christo Domino meruit summis laudibus effe-
ri. At te ergo prece humili, & supplici peto, quæsoq. vt
tua, qua soles beneuolentia complectaris hoc opus, ac po-
tenti virtute ab importunis rabidorum canum latratibus,
ac morsibus tuearis: is enim es, qui facile possis defende-
re, & petulantium obrectatorum ora, ne ausint carpere,
tua auctoritate obturare. Enim vero intra priuatorum
angustias parietum semel recitatum merito iacuiisset, ne-
que publicam aspexisset lucem, nisi tanti Præsulis do-
ctrina, & pietate, ac omni laudis genere conspicui, illu-
strari gratia, & dignitate expectasssem. Cuius rei spe cer-
tissima fretus, Deum Opt. Max. obsecrabo, vt qui te
nobis exemplum virtutis excolenda præclarissi-
mum, larga manu exhibuit, superstitem
quoque summo beneficio
diutius seruet.
Vale.

THEMA.

THEMA.

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & suscitabo David germen iustum. Ier. 23. ver. 5.

VM omnipotens sermo non dū
 â regalibus sedibus descēdisset,
 b populus Gentium ambulabat
 in tenebris: quia c dilexerunt ho-
 mines magis tenebras, quam lu-
 cem, variosque sequuti errores
 d in circuitu impij ambulabant.
 e Iamque ad Iudæos non appare-
 bat Angelus, nō loquebatur Pro-

pheta, sed vere f aduersperascebat, & inclinata erat iam
 dies, recesserat paulominus Sol iustitiæ, ita vt exiguus ni-
 mis splēdor eius, aut calor esset in terris. g Tunc ergo h te-
 nebræ factæ sunt super vniuersam terram, quia Iudæus, &
 Gentilis i in tenebris strauerunt lectum suum, habitantes
 k in tenebris, & umbra mortis. l Sic ergo, dum medium
 m silentium tenerent omnia, & nox in suo cursu medium
 iter perageret, n tunc o nox præcessit, ecce dies appropin-
 quauit, & lumen refulsit in habitaculo carceris nostri: ex
 eo quod p exortum est in tenebris, lumen rectis corde, cum
 q visitauit nos Oriens ex alto, & ortus est nobis Lucifer ma-
 tutinus, qui non nouit occasum, quādo r lux illa vera, quæ
 illuminat omnem hominem veniētem in hunc mundum,
 s in tenebris luxit, & tenebræ eam non comprehenderunt.
 Quod Euangelicus Propheta Isaias pulchre vaticinatus
 est dicens: t Populus, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem ma-

A 3 gnam,

a. Iansen. *gnā, & habitantibus in regione vmbra mortis, lux orta est eis.*² Qua
in Cōcor. de causa nocte nasci Christum conueniebat, ad insinuan-
cap. 8. dum tenebras huius sæculi, quas Sol iustitiæ suo ortu ve-
Luc. Bru- nerat fugaturus: similique ratione hyemis tempore, eo
gē. in cap. quod iam dies crescere cœpissent, vt ipsorum dierum in-
2. Luc. cremento ostenderetur is nasci, qui tenebras erat discus-
surus, & per quē apud homines augenda esset lux diuina.

b. Iansen. ^b Porro nusquam in tota Veteris Testamenti serie reperi-
loco cita. mus, Angelos, qui tam sedulo apparuere pastoribus, cum
Beda in luce apparuisse, sed hoc priuilegium recte huic tempori
cap. 2. Luc est seruatum, quando ^c exortum est in tenebris, lumen re-
c. Psa. 111. ctis corde. Hoc est, hodiernæ celebritatis mysterium, re-
conditum quidem, & mirabile, vt Isaiam loquentem au-

d. Isai. 53. diamus de Christo: ^d *Generationem eius quis enarrabit?* Et-

e. Chryso- enim ^e Virgo peperit, quis loquetur? ^f Verbum caro fa-
log. ferm. ctum est, quis narrabit? Si Verbum Dei infantia dat va-

144. gitum, homo imperfectus quomodo clamauit in Ver-

f. Iohan. 1. bo? Me autem, cui onus est impositum, de re tanta, tam

ineffabili, & admiranda concionem habendi (præsertim

apud vos doctrina clarissimos, virtute probatissimos, &

omni ornamentorum genere præstantissimos) timor per-

turbare, viriū imbecillitas detinere, ingenii tenuitas de-

terrere, sermonisq. imperitia languorem afferre videtur.

Quid faciā? quo me vertam? quam inire potero in tanta

difficultate rationem? vt oratio par, & æqualis rebus ip-

g. Thom. sis videatur elaborem? Sed qua die. ^g Sol Oriēs illuxit mū-

Villan. ser do, qui vno ictu, & Pastorum, & Magorum oculos subito

1. Natiuit radio perstrinxit, hos stellæ lumine, illos diuina claritate

h. Psa. 145 ducens ad præsepium: ^h Dominus, qui soluit compeditos,

illuminat cecos, erigit elisos, lumē proferet, verba diriget,

animū excitabit, vt de re tāta aliquid mysteriū pādām,

ficque successu res, quo velim, eo concludetur, ac termina-

i. 2. Co- bitur. ⁱ Quoniam, teste Paulo, Deus, qui dixit, de tenebris lucem

rint. 4. *plen-*

*plendescere, ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationē sciētiæ
 claritatis Dei, in facie Christi Iesu. Rogemus ergo Dominū, a Thom.
 ut qui tanta, & tam grandia nobis dignatus est tribuere be- Villan. ser
 neficia, ipse ea nobis reuelet, ipse clarificet intellectum ad de partu
 intelligendum, purificet cor ad sentiendum, inflamet Virg.
 affectum ad laudandum, doceat linguā ad dicendum. Que
 ut facilius comparemus, Beatissimam Virginem Mariam
 hodie omni lætitia perfusam, & in dandis muneribus sic
 prolixam, ut nullum liberalitatis genus in ea desideretur,
 supplices adeamus, eiusque pedibus prouoluti Angelicā
 salutationem offeramus, & donec benedixerit nobis, opē-
 que supernam tulerit, non dimittamus dicentes: Ave
 Maria, &c.*

*Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & suscitabo David
 germen iustum. Loco citato.*

SACRATISSIMVS Propheta, Regius Psal-
 tes (Canonici perillustres, Præpositi meri-
 tissimi, Doctores eruditissimi, concio tum
 religione, tum litteris, tum generis clarita-
 te insignis) Beatissimus, inquā, David, b cu
 ius lingua calamus scribæ velociter scribentis, hodiernæ
 festiuitatis sacramentum supernæ mentis acie perlustrās,
 in hæc mirifica, pariterque arcana verba prorumpit:
 c Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: ter-
 ra dedit fructum suum. Vbi inuitat omnes populos, & vniuer-
 sum orbē, ut Deum laudibus efferant, & extollant. Quasi
 diceret: d Te laudent, te colant, tibi confessionem, & lau-
 dem persoluant omnes populi. Sed cur ita? e Erat homo
 peccati seruus, erat captiuus mortis, erat mancipium Da-
 monum, erat Idolorum vernula, erat vitiorum verbero,

b. Psal. 44.

c. Psal. 66,

d. Genebr.
Titelm.
hoc loco.
e. Chryso-
serm. 6.

A 4 erat

terra sancta Maria, de nostra terra, de nostro semine, de hoc luto, de hoc limo, de Adam, terra ista dedit fructum suum. Vultis scire, quis sit iste fructus? Virgo de virgine, Dominus de ancilla, Deus ex homine, Creator ex creatura, Pater ex filia, fructus ex terra. ^a Prodigium nouum, mirante natura, stupenteq. caelo in mūdo apparuit! Deus homo, homo Deus, Deus homine velatus, homo Deo insertus. O prodigium prodigiorum! O maximum miraculū, super omnia mūdi miracula, ad quod nihil est in orbe mirandum! Hæc die, noctuque voluens, hæc assidue contēplans prophetalis chorus, & in exhibitione exaudiri desiderans, ad Deum Opt. Max. quam diligentissime potest, preces fundit, vt ^b aperiatur terra, & germinet Saluatorē. Sic Regius Vates ait: ^c *Conuerte nos Deus Salutaris noster, & auerte iram tuam a nobis.* ^d Tu Domine Saluator noster tua præsentia, & sacro aduentu reconcilia nos tibi, sicque iram tuam a nobis penitus auferas. ^e Verum ille vir nobilis, & profundi sermonis vrbānitate prælucidus, affectuosis excessibus incalescens: ^f *Propter Sion, inquit, non tacebo, & propter Ierusalem nō quiescam, donec egrediatur, vt splendor Iustus eius, & Saluator eius, vt lampas accendatur.* ^g *Vtinam, ait, dirumperes celos, & descenderes.* ^h Inde profecto erant querulæ illæ, & plenæ anxietatis voces sponsæ Ecclesiæ: ⁱ *Osculetur me osculo oris sui.* ^k Quo mi ora hæc semiuēbia Prophetarum? Ipse potius ^l speciosus forma præ filiis hominum, ipse me osculetur osculo oris sui. Nō audio iam Mosē, ^m impeditioris siquidem linguæ factus est, Isaia ⁿ labia imunda sunt, Ieremias ^o nescit loqui, quia puer est, & Prophetæ omnes elingues sunt. Ipse quem loquuntur, ipse loquatur, ipse me osculetur osculo oris sui. Non in eis iam, aut per eos loquatur mihi, quoniā ^p tenebrosa aqua in nubibus aëris, sed ipse me osculetur osculo oris sui, cuius gratiosa præsentia, & admirandæ fluēta doctrinæ ^q fiant in

a. Thom.
Villan. ser.
1. Annūc.

b. Isa. 45.
c. Psal. 84.
d. Genes.
hoc loco.
e. Titelm.
hoc loco.
f. Pet. Damiani ser. 61.
g. Isa. 62.
h. Isa. 64.
i. Bernar.
serm. 1. in Cant.

K. Cant. 1.
l. Bernar.
loco cita.
m. Psal. 44

n. Exod. 4.
o. Isa. 6.
p. Ierm. 1.

q. Psal. 17.

r. Iohan. 4

- a. Psal. 44. me fons aquæ salientis in vitam æternam. ^a Quem vnxit Pater oleo lætitiæ, præ consortibus suis, numquid non ex ipso mihi vberior infunditur gratia, si dignetur me osculari osculo oris sui? ^b Sit os osculans, Verbum assumens, osculatum, caro, quæ assumitur, osculum vero, quod pariter ab osculante, & osculato conficitur, Persona ipsa ex vtroque compacta, ^c mediator Dei, & hominum homo
- b. Bernar. loc. cit. Christus Iesus. Hac ergo ratione nō dixit: *Osculetur me ore suo*, sed tantum: *Osculo oris sui*. Fœlix osculum, ac stupenda dignatione mirabile, in quo non os ori imprimitur, sed Deus homini vnitur. Hinc sacratissimus Propheta Ieremias, qui alias flebili voce ærumnas populi inducit: nunc lætitia plenus, exultatione iucundus, & gaudio perfusus, quasi digito demonstraret, prorumpit dicens: *Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & suscitabo David germen iustum*.
- c. r. ad Ti mot. 2. d. Maldo. hoc loco. ^d Hactenus egerat Propheta contra Reges, nunc contra Sacerdotes, & falsos Prophetas: qua occasione de Christi veri Pastoris, & Prophetæ aduentu ad litteram vaticinatur. Cumque oppositis iuxta se positis, cuiuscumque imago magis appareat, & eluceat, fit, vt cum Christi proponat magnalia, & nobilissima, tum tanti Vatis inter alios magnificentia, splendor, & decus magis enitere videatur. Quare aduerbio demonstrante: *Ecce*, vsus est, per quod mirabile quidquā denotari solet. Sicut scriptum est: ^e *Ecce quam bonum, & quam iucundum habitare fratres in vnum*. ^f Vbi particula: *Ecce*, emphatica est, ostendens rem lingua satis explicari non posse. Et Angelus Gabriel dixit Zachariæ. ^g *Ecce eris tacens, & non poteris loqui vsque in diem, quo hæc fiant*. Quasi diceret: ^h *Ecce admirabile quid minime abs te expectatum, quod sit promissi in posterum præstandi argumentū*. Id autem quod sequitur: *Dies veniunt*, hebraismus est in sacris litteris frequētissimus, quo dies pro tempore sumitur. Ita loquutus est Amos: ⁱ *In die illa suscitabo tabernaculū David*.

David, quod ceciderat. Hoc est: ^a Illis temporibus exurgere faciam tabernaculum, & solium Regium Davidis, quod cecidit. Et Matthæus: ^b *Venient autem dies, cum auferetur ab eis sponsus, & tunc ieiunabunt.* Id est: ^c Erunt tempora, cum auferetur à Pharisæis Christus, & tunc lugebunt. ^d Notum enim, & certum, planeque exploratum omnibus antiquis Patribus fuerat, tempus quoddam diuino consilio præfixum, affuturum, quo mundus ipse, atque hominum collapsæ res renouandæ, instaurandæ, vehementerque essent illustrandæ. Hoc autem tempus faustæ, foelicissimæque diei nomine ab illis decantabatur. ^e Hæc igitur dies, quæ lacrymas, fletum, luctumque omnem leuatura, & gaudium, atque integram lætitiā allatura expectabatur, hodie iā orbi illuxit, perpetuo dum mundus manserit duratura.

Prætera dictum est: *Dies veniunt*, quia ^f tunc illuminatus est mūdus, cum Sol iustitiæ incœpit lucere super terram. Vnde scriptum est in Malachia. ^g *Orietur vobis timentibus nomen meum Sol iustitiæ.* Et in Psalmis: ^h *Exortum est in tenebris, lumen rectis.* ⁱ Cæcum quippe erat genus humanum, quod in primo parente à Paradyfi gaudiis expulsum, claritatē supernæ lucis ignorans, damnationis suæ tenebras patiebatur: sed tamen per Redemptoris sui natiuitatem illuminatur, vt internæ lucis gaudia iam videat, & in via vite boni operis gressus ponat. Dum igitur diuinitas deffectū nostræ carnis suscepit, humanum genus lumen, quod amiserat, recepit. Vnde enim Deus humana patitur, inde homo ad diuina subleuatur.

Et additur à Propheta, *Dicit Dominus.* ^k Quibus verbis illud indicatur, magnam rem, atque auribus, animisque attentis excipiendam esse, quam Deus oratione enuntiare instituerit, eamque rem non humana, sed diuina auctoritate esse deffiniendā: cum enim nihil vnquam frustra, & sine maximo consilio à numine fiat, consequens est, atten-

a. Arias Montan. hoc loco.
b. Mat. 9.
c. Maldo. hoc loco.
d. Arias Montan. loco cit.

e. Idem in ca. Osee 6

f. Magist. Gorram. M. S. in Biblioth. Scdis Valēt. hoc loco.
g. Malac. 4.
h. Psa. 111.
i. Gregor. hom. 2. in Euang.

k. Arias Montan. in cap. 1. Osee.

tos

tos esse oportere homines, dum Deum verba facere parat
tem audiunt. Numquam enim accidit, ut Deus aut teme-
re, aut iocose, aut ociose loqueretur, sed quotiescūq. ora-
tionē, quamvis breuissimam, habere visus est, magni mo-
menti res, atq. negotia hominibus vtilissima tractasse sem-

a. Psal. 84. per fuit obseruatus. Quam obrem scriptū est: ^a *Audiam
quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in ple-
bem suam, & super sanctos suos, & in eos, qui conuertuntur ad cor.*
Atque hæc res causa Mosi, atque aliis scriptoribus fuit, ut
diuinum aliquem sermonem relaturi, Dei verbum illud
esse præmonerēt, his verbis: ^b *Locutus est Dominus, vel: ^c Hæc
dicit Dominus.* Quo circa Ieremias ait: *Dicit Dominus.* ^d *Di-
cere vero consilium certum, certamque significat senten-
tiam: namque hoc verbum rationis, cogitationisq. ma-
gis, quam verborum vim exprimit.*

b. Exod. 6
Isai. 21.
c. Ezech. 2
Abd. 1.
d. Arias
Montan.
in cap. 3.
Amos.

Hoc est, quod Deus sua firmat auctoritate: *Et suscitabo
Dauid germen iustum.* Per quod exponit etiam aduentū die-
rum, quos prædixerat, quasi dicat: *Iam dies venerunt, iam
adsunt tempora, cum suscitabo Dauid germen iustum, vel: Quia sus-
citabo Dauid germen iustum.* Præposuit enim particulam: *Et,*
pro: *Cum,* vel: *Quia.* cuius vtriusque modi loquendi exem-
pla multa in Scripturis reperiuntur. Sic legimus apud
Ezechielem: ^e *Væ Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiri-
tum suum, & nihil vident.* Id est: ^f *Væ Prophetis, qui, cum nul-
lam à Deo reuelationem acceperint, prædicunt quidquid
sibi in mentem, & in buccam venit.* Et ipse Ieremias di-
xit: ^g *Benedictus vir, qui in Domino confidit, & erit Dominus fidu-
cia eius, & erit quasi lignum, quod transplantatur super aquas.*
^h *Beatus, inquit, vir, qui in Domino confidit, quia erit tā-
quam arbor iuxta aquas plantata.*

e. Ezech. 13
f. Maldon.
hoc loco.

g. Ier. 17.

h. Maldo.
hoc loc.

Præmissa autem admirationis nota propterea est, quia
dicit: *Suscitabo Dauid germen iustum.* Hoc est; Generabo, in
lucem edam, in mediū proferam ex Dauidis Regio gene-

re, cui sapius promissi, Christum, Messiam, & Saluatorem. Notissimus vero est hebraismus: *Suscitare*, pro: Generare, & in lucē edere, qui sapius in sacris libris legitur. Sic idē Ieremias dixit: ^a *Seruiet Domino Deo suo, & David Regi suo, quem suscitabo eis.* Id est: ^b *Quem generabo.* Et Actis Apostolorum habetur: ^c *Prophetam suscitabit vobis Deus.* Id est: ^d *Generabit, & in lucem proferet.*

Præterea dictum est: *Suscitabo*, quia ^e omnes alii Reges, licet regnauerint, tamē mortui sunt, iste autem cū cœpit esse Rex de David, numquam post desinit, nec desinet esse, & ideo proprie dicitur suscitatus. Sicut scriptum est ^f *Regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.* Et apud Isaiam: ^g *Super solium David, & super regnum eius sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in iudicio, & iustitia a modo, & usque in sempiternum.*

Verum non est cur prætermittamus rationem, ob quam Vates Christum, germen potius Davidis, quam Abrahamæ appellare maluerit: vtrique enim facta est promissio Messia ex proprio sanguine nascituri. Fortassis vero causa fuit, quam sic possumus conicere. Messia venturo duplex in Scriptura genus, & origo designatur. Nam dicitur, ex gente, & populo Iudæorum, scilicet, ex posteritate Abrahamæ futurus. Sicut promissum fuit ipsi Abraham: ^h *Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ.* Et præterea prosapia, & familia eiusdem Messia ex stirpe Davidis sapius legitur. Sicut scriptum est: ⁱ *Egredietur virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet.* Voluit ergo Ieremias, dū dixit Christum ex semine Davidis oriturū, prædicere ex qua familia, & domo populi Iudaici esset nasciturus, scilicet ex Davidis familia regia, & illustrissima. Quo excellentia, & præstantia Christi sanguinis tot Regibus illustris, & nobilibus maxime prædicatur. Ita loquutus est Paulus, de Christo dicens.

a. Iere. 30.

b. Maldo. hoc loco.

c. Act. 3.

d. Genebr.

e. Psal. 2.

f. Gorram

cit. hoc loco.

g. Luc. 1.

h. Isai. 9.

i. Isai. 11.

h. Gen. 22

i. Isai. 11.

a. Rom. 1. dicens: ^a Factus est ei ex semine David secundum carnem. Id est:
 b. Sotus hoc loco. ^b Ortus est ex familia, & domo David clarissima.

c. Ierm. 33 Tandem habet noster Vates: *Germen iustum*. Sicut scriptum est: ^c *Germinare faciam David germen iustitiæ*. Vbi, *Ger-*
men, secundum hebraicum fontem, idem est, ac: Pullulans, crescens, oriens. Vnde Septuaginta verterunt: *Orientem ius-*

d. Arias Montan. Zachar. 4. *stum*. ^d Namque verbum est: **נִצַּחַן** Tsemah, quod proprie ad sponte, & foeliciter nascentia, crescentiaque virgulta pertinet. Est autem vnum ex arcanis Christi nominibus: Oriens, siue germen, vel stirps: quibus sæpius vsi

e. Isai. 61. sunt Prophetæ, dum de Messia loquuntur. ^e *Sicut terra*, inquit Isaias, *profert germen suum, & sicut hortus semen suum germinat: sic Dominus Deus germinabit iustitiam, & laudem coram vniuersis Gentibus*. Sumptaque est metaphora à plantis, & virgultis, quæ, grauida seminibus terra, paulatim formantur sub ipsa, & postea humilia, & parua à terra germinata in lucem efferuntur, ita vt multum decoris, & ornamenti, dum pullulant, & augefcunt præferant, & tandem gratissimos flores, & lectissimos fructus nobis pariant. Etenim hac ratione Christus, in vtero virgineo ex purissimo Mariæ sanguine procreatus, fuit tenerrimus infans, posteaque ^f paruulus natus est nobis, & filius datus est nobis, vt deinde ^g speciosus forma præ filiis hominum, ^h florem campi, & lilium conuallium, & ⁱ fructum terræ sublimem sese præbuerit.

Erat autem arbor naturæ humanæ syluestris, ex eo quod radicem, & truncum eius Adam peccati contagio ita male infecerat, vt fructum non ferret, ideo opus erat arboris allicuius frugiferæ insitione, qua veteris iniquitas in nouæ arboris bonitatem conuerteretur. Germen ergo iustum, & sacrosanctum, quod est Christus Iesus, insertum est huic arbori, vt iam deinceps nullos non suauissimos, & excellentissi-

lentissimos fructus proferat. Quod scripsit ^a Doctor Gē- ^{a. 1. Thi. 2}
tium, & ^b Vas electionis Paulus dicens: ^c Ex naturali excisus ^{b. A. 2.}
es oleastro, & contra naturam insertus es in bonam oliuam. De hu ^{c. Rom. 11}
ius etiam sacri germinis radicatione & fructificatione ita
scribitur apud Ezechielem: ^d Et tulit de semine terræ, & po- ^{d. Eze. 17}
suit illud in terra pro semine, ut confirmaret radicem. Vbi ^e per se- ^{e. Gorram}
men terræ, Christi humanitas intelligitur, quæ ^f portans ^{loco cit.}
omnia Verbo virtutis Dei purgationē peccatorum fecit. ^{f. Hebr. 1.}
Et hoc germen, Christus scilicet, ^g cū germinasset, creuit ^{g. Eze. 17}
in vineā latiore, & huberiorē, sicut ipse Christus, inquit
de se ipso: ^h Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, & ego ^{h. Iohā. 15}
in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere.

Dicitur hoc germen: ⁱ Iustum, quia iustum, & sanctum ^{i. Gorram}
fuit in conceptione. In primis quod ^k Dei filius, cum pro ^{cit.}
nobis humanam carnem suscepit in utero Virginis, non ^{K. Cathe.}
ex virili semine, ut alii homines, sed supra omnem naturę ^{Rom. p. 1.}
ordinem, Spiritus sancti virtute fuerit conceptus. Sic nā- ^{cap. 4. n. 1.}
que prædixerat Isaias: ^l Ecce virgo concipiet, & pariet filium. ^{l. Isai. 7.}
^m Deinde ut primum cum corpore anima coniuncta fuit, ^{m. Cathe.}
ipsa etiam diuinitas cum corpore, & anima copulata ^{num. 4.}
est, quare simul corpus formatum, atq. animatum est, cor-
pori, & animæ diuinitas coniuncta: ex quo fit, ut eodem
temporis puncto perfectus Deus, & perfectus homo esset,
& Virgo sanctissima vere, & proprie mater Dei, & homi-
nis diceretur. ⁿ Præterea ut primum conceptus est, illius ^{n. Cathe.}
anima huberrimam Spiritus Dei copiam, atque omnem ^{ibidem.}
charismatum abundantiam accepit. Neque enim ut aliis
hominibus, qui sanctitate, & gratia ornantur, ipsi ad men-
suram, ut testatur sanctus Iohannes, ^o dat Deus spiritum, ^{o. Iohā. 3}
sed omnem gratiam tam affluenter in eius animam infu-
dit, ^p ut de plenitudine eius non omnes acceperimus.

Hæc omnia, quæ Propheta vaticinatur, ^q hodiernæ fe- ^{p. Idē. c. 1.}
stuitatis ^{q. Thom.}
Villan. ser
1. Natiuit.

fiuitatis Sacramentum, sacrumq. mysterium non tam lingua, quam affectu colendum continet. Hincque sacer, Regiusque Vates ad hunc diem ita nos excitat celebrandum:

^a *Constituite diem sollemnem in condensis, vsque ad cornu altaris.*

a. Psa. 117

b. Genebr.

Titelman.

^b Agite, inquit, diem festum multis ramis, & frondibus latum, quibus ornate vobis urbem, ac templum, etiam vsque ad interiora, nepe cornu altaris, vt festiuitas sit celebrior, & magnificentior. ^c *Hec enim est dies, vt iam dixerat, quam*

c. Psa. 117

d. Casio.

dorus in

Psal. 117.

fecit Dominus: exultemus, & letemur in ea. Etenim ^d licet Deus cunctos dies creauerit, singulariter tamen hunc diem fecisse dicitur, qui Christi Domini Natiuitate sacratus est.

e. Arias

Montan.

in Malach

cap. 4.

In quo merito exultari conuenit, & letari: quoniam in eo & Diabolus ius perdidit, & salutē mūdus accepit: ^e Quoniam vero diem eum, qui secundum naturam est, sol efficit astrorum omnium nobilissimū, & efficacissimū: cuius ea virtus cernitur, vt quæ crassiora, asperioraq. in liquidarum natura rerum sunt, exurat, & duriora etiam, magisque concreta reddat, vt sal; quæ vero molliores, & tenuiores sortita sunt partes, emolliat, & purget, atque omnino perficiat, vt ceram. Sic, & hunc nouum Euangelii diem, à Christo iustitiæ Sole illustrissimo efficiendum esse, Vates canebat: cuius maxima, & ignea vis cum ad impios, & incredulos, improbosque homines in peccato suo relictos exurendos, & reiciendos; tum vero ad pios, & credentes, atque dicto audientes emolliendos, sanandos, purissimos, candidissimosque reddendos efficientissima virtus fuit.

Ad huius Solis decus, & ornamentum spectandum, adolefcentulas feruida sponsa inuitat dicens: ^f *Egredimini filiae Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum*

f. Cant. 3.

g. Thom.

Villan. ser

3. Natiuit.

mater sua in die desponsationis illius, & in die letitiæ cordis eius. Vos igitur filiae Sion, vps regni caelestis hæredes, Deo nubiles

nubiles, amabiles Domino, sponſi famulae, Ieruſalem ciuitatis incolae, Deo deuotae: eia egredimini, expedite vos curis, & vacate myſteriis. ^a Vos vere, & plene filiae Sion, quae ſemper intuemini faciem Patris, vos inuito, & voco. Egredimini, & videte, egredimini de recondito illo ſinu intimae viſionis, de ſecreto lucis inacceſſibilis. Nouum vobis terra noſtra praestat ſpectaculũ. ^b *Nouum fecit Dominus ſuper terram, ſcœmina circūdedit virum.* Quem virum? ^c Ecce *vir Oriens nomen eius.* ^d *Candor eſt enim lucis aeternae, & ſpeculum ſine macula Dei maiestatis, & imago bonitatis illius.* ^e O beata hæc in terris nouitas temporalis, quae antiquam illam, & æternam nouitatem Angelicis in aſpectibus innouauit! Et videte Regem. ^f Licet enim & regnum eius non ſit de hoc mundo, tamen Rex eſt etiam in hoc mundo. Interrogatus ſiquidem. ^h *Ergo Rex es tu: Ego, inquit, in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mundum.* Hic ergo rector eſt morum, in iudicio diſcretor meritorum, in regno diſtributor præmiõrum. Videte Regem Salomonem, ⁱ pacificum, Regem ſapientiſſimum, Dei ſapientiam, & veram pacem omnium, qui ad hoc natus eſt, ad hoc miſſus, vt omnia pacificaret, & pacem omnibus daret. O vere magnum Salomonem, & pacificum Regem, qui hominem Deo, hominem Angelo, hominem homini foederauit! Hunc ergo magnum Salomonem videte in diademate, quo coronauit eum mater ſua, mater beata, mater ſancta, mater virginea, mater ſuper omnes ſcœminas benedicta. Diademate coronauit non aureo, non argenteo, ſed carneo, ex viſceribus ſuis artiſce Spiritu ſancto fabricato, diademate decore, florido, vernante, omniumque odorum varietate fragrante. ^k Videte carnem, quam humano ſumpſit ex genere, triumphantem in Chriſto. Et ſœlix caro, quam ſibi Chriſtus nõ quaſi carcerem, ſed quaſi coronam aſſumpſit, quae fuit ornamẽto

a. Gilleber
tus Abbas
ſerm. 21.
in Cant.

b. ſerm. 3 r
c. Zach. 6.
d. Sapiẽ. 7
e. Gilleber
tus lo. cit.

f. Bernar.
ſerm. 2. in
Epiphan.
g. Ioha. 18
h. Ibidem.
i. Thom.
Villan. ſer
3. Natiuit.

k. Gilleb.
ſer. 20. in
Cant.

to, non oneri. Nos omnes in carne, quasi in domibus carcerum, absconditi sumus, cōpediti, & seruiantes lege pec-

a. Rom. 7. cati. Vnde Paulus clamat: ^a *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia, inquit, Dei per Iesum Chri-*

b. Rom. 8. *stum.* Deus enim ^b *mittens Filium suum in similitudinē carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne.* Veritas carnis in Christo, peccati pondus non sentiens, nobis omnibus

c. Gregor. de peccato victricem palmam aduexit. ^c Sed nihilominus cum diadema pro gloria assumatur: in humanitatis autē

in Cant. hoc loco. susceptione non gloria Verbi, sed humilitas esse cognos-

d. Philip. 2. catur, ^d *exinaniuit enim semetipsum formam serui accipiens: quomodo humanitate nostra, quasi diademate coronatus fuisse dicitur? Verum enim vero cum ipsa eius Incarnatio vere gloria nostra fuerit, quia membra eius sumus, propter communionem corporis, diadema mēbro-*

e. Thom. Villan. loco citato. rum, bene capitis Scriptura prädixit. ^e O praelaram coronam, quæ capiti imposita, totum corpus venustat, & decorat! O diadema gloriosum, quo cuncti mortales titulum, & ius in regnum cælorū fortiti sunt! Corona nostra

caro Christi est: per hanc regnum cælorum posidemus, per hanc in regnum cælorū ingressum habuimus: nullus enim quātumuis perfectus, & sanctus, ante hanc potuit regni cælorum gloriam possidere, neq. Propheta egregius, neque Patriarcha primus, neque ipse Domini Præcursor

f. Matt. 11. g. Gillebr. loco cit. Iohannes, ^f quo maior non surrexit in orbe. ^g Igitur bene quasi diadema accipitur corpus immaculatum, corpus triumphi, corpus honoris, & gloriæ, corpus, cuius cruore

h. Colof. 2. peccati ^h deletur chirographum, iustitiæ, & salutis signatur conscriptio, nuptialiaque sunt instrumenta confecta.

i. Thom. Villan. Ideo ⁱ hoc diademate coronauit eū mater sua, in die desponsationis illius cum humana natura: quando in virgineo eius thalamo sponsam sibi sine macula, & sine ruga

sociauit

sociavit in coniugem fœdere sempiterno. A quo nunc thalamo egressus in mundum, Ecclesiæ conspectibus præsentatus, miro eam sua pulchritudine inflammavit amore: quippe quia ^a speciosus forma non solum præ filiis hominum, sed etiã præ millibus Angelorum. Tandem ^b non leuem voluit intelligi lætitiæ motum, quæ esse cordis expresit dicens: *Indie lætitiæ cordis eius*. O auditores clarissimi, oculos in hoc mysterium conicite, ^c obstupescite super hoc, admiramini vehementer, egredimini rationis metas, egredimini præfixos humanæ cognitionis terminos, transcendite humanos sensus, & in profundam ecstasim deducimini super tantam, & tam inæstimabilem pietatem, super tam admirabilem Dei dignationem. Videte enim Deum in puero, æternum in tenero, Dei maiestatem in vagientis infantia. Videte leonem in agno, gigantem in paruulo, Dei potentiam teneræ carnis ei gastulo conclusam. Videte cibum esurientem, fortitudinē trepidantem, portatum manibus, qui sustinet Orbem. Deus pendet ab hubere, Omnipotens pannis inuoluitur, & animalium scœnum factus est cibus Angelorum. Videte potētissimum illum ^d Samsonem ligatum manibus, capillis scissis in Dalilæ gremio quiescentem. Hæc eum nobis de cælo traxit, hæc suo decore captum, carneis nexibus ligatū, & infirmum nobis tradidit, pro populi sui salute irridendum, & occidendum. Hæc die, noctuque animo voluite, hæc assidue cōtemplamini, hæc ubique, & semper in cordibus ruminare: talia enim, & tanta sunt hæc, vt merito è memoria nostra numquam excidere debeant.

^e Sed quoniam Virgo Maria regia ipsa est via, per quam Saluator aduenit, procedens ex ipsius vtero, ^f tamquam spōsus de thalamo suo; tenentes viā hāc, studeamus & nos, ad ipsum per eam ascendere, qui per ipsam ad nos descendit,

a. Psal. 44.

b. Gilleb.
loco cit.c. Thom.
Villan. loco
supra
citato.d. Iudic.
16.e. Bernar.
serm. 2. in
Aduent.
f. Psal. 18.

a. Isai. 9.

b. 1. Pet. 4.

dit, per eam venire in gratiam ipsius, qui per eam in nostram miseriam venit. Per te accessum habeamus ad Filium, o benedicta inuentrix gratie, genitrix vite, mater salutis, vt per te nos suscipiat, qui per te ^a datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostre corruptio-
nis, & humilitas Deo grata nostre veniam impetret vanitati: copiosa ^b charitas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, & fecunditas gloriosa fecunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra, mediatrix nostra, aduocata nostra, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo nos Filio representa. Fac, o benedicta, per gratiam, quam inuenisti, per prerogatiua quam meruisti, per misericordiam quam percepisti, vt qui te mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis, & miserie nostre, te quoque intercedente participes faciat nos glorie, & beatitudinis sue, Iesus Christus filius tuus Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in secula.

Dixi.

LAUS DEO OPT. MAX.

Imprimasse

El Doctor Serra Vicario general.

origen 58 - b1h

